

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dissertationes Ad Jus Publicum Romano-Ecclesiasticum

Bessel, Johann Franz

Coloniæ, 1715

VD18 14847493

§. V. Archi-Episcopatus Salisburgensis. Das Ertz-Stifft Saltzburg.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61383](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61383)

ibidem episcopus fuit Burchardus. Ultimus episcopus qui à fide Catholica defecerat, & Augusto Electori Saxoniae potissimas ditiones hujus episcopatus cesit, erat Johannes Haugwitz, uxorem ducens; & proinde domui Saxonicae hic episcopatus fuit incorporatus. Quartus suffraganeatus erat

**Episcopatus Brandenburgensis.
Das Bisthum Brandenburg.**

5 Fundatore Ottone Magno erectus, circa annum 960. primus ibidem episcopus sedit Dulim, ultimus vero & in serie episcoporum quadragesimus secundus, ex Ducibus de Munsterberg Silesus, mortuus Uratislavii, ubi simul erat praepositus ecclesiae Cathedralis, hoc mortuo episcopatus fuit incor-

poratus domui Brandenburgicae. Ultimus denique suffraganeatus erat.

**Episcopatus Havelbergensis.
Das Bisthum Havelberg.**

Erectus a fundatore Ottone M. 6 anno 946. Primus hujus cathedrae episcopus erat Udo. Ultimus vero & in ordine episcoporum trigessimus sextus, erat Bussio II. ex perillustri familia de Alvensleben, electus anno 1523. obiit Catholicus anno 1548. quo extincto tandem anno 1553. hic episcopatus ad domum Brandenburgicam pervenit.

Extincto autem Archiepiscopatu Magdeburgensi, dignitas primatus est translata in Archi-episcopatum Salisburgensem, ac proinde nunc ordine primus venit:

§. V.

ARCHI-EPISCOPATUS SALISBURGENSIS.

Das Erz-Stift Salzburg.

SUMMARIA.

1. *Archi-Episcopatus Salisburgensis notatur.* 2. *Ejus suffraganeatus Passaviensis.* 3. *Ratisbonensis.* 4. *Frisingensis.* 5. *Brixienfis.* 6. *Gurcon-*

ensis. 7. *Chiemensis.* 8. *Seccoviensis.* 9. *Lavantinus.* 10. *Tridentinus.* 11. *Viennensis.* 12. *Neostadiensis.*

Initium sumpsit sub annum 582. quo S. Rupertus Salisburgi ecclesiam S. Petri, ceu futuram sedem E-

piscopi edificaverat, & demum ad instantiam Caroli Magni huic Episcopatu superaddita fuit dignitas Archi-

Archi-episcopatus, à Leone III. Pontifice & Episcopus Arno primum obtinuit hanc dignitatem Archi-episcopalem anno 798. Insignis prærogativa accedit, quod hic solus imperii Princeps creet alios imperii Principes, scilicet suffraganeos suos. Certe qui Salisburgum considerat, alteram Romam mirabitur. Modernus & in serie Archi-episcoporum quinquagesimus nonus, & anno 1705. in coadjutorum electus est.

Reverendissimus ac celsissimus
S. R. I. Princeps ac Dominus
D. FRANCISCUS ANTONIUS,
Ex illustrissima familia Comitum de Harrach, antea episcopus Viennensis; hujus Archiepiscopi sedes & curia est Salisburgum, civitas sita ad saltzam fluvium, montibus undique circumvallata, ædificiis & templis splendidissima, quam exornat templum universitatis per Germaniam celeberrimæ; cæterum abundat hic Archi-episcopatus fere omnibus ad humanam sustentationem necessariis, metallis, sale, feris; ut fere deliciarum emporium liceret appellare. Territorium est amplissimum, & præterea bona adhuc possidet in Austria, Stiria, Carinthia.

Appellatur hic Archi-episcopus per Germaniam Primas, quam prærogativam a Magdeburgensi translata obtinuit: & præterea se scribit S. sedis Apostolicæ Legatum natum, quo titulo Gebhardus a Gregorio VII. fuit primum ho-

noratus; denique in comitiis hic Archi-episcopatus alternat ratione directorii cum Archi-ducali domo Austriaca. Inter suffraganeos ab aliquibus numeratur, ab aliis vero in dubium vocatur

Episcopatus Passaviensis. Das Hochstift Passau.

Qui initium sumpsisse perhibetur sub annum 598. Primo ejusdem sedis episcopo Erckenfrido, foundationem vero adscribunt Theodoni III. Duci Bavariz. Episcopus modernus & in serie episcoporum septuagesimus septimus qui defuncto cardinali de Lamberg anno 1712. successit est

Reverendissimus ac Celsissimus
S. R. I. Princeps ac Dominus,
D. RAYMUNDUS FERDINANDUS.

Ex illustrissima familia Comitum de Rabbatta, electus anno 1712.

Inter hujus episcopatus officia hæreditaria, Pincernam agit Comes de Lamberg, Marechallum Comes de Nothafft, Camerarium Eques de Aheim, Dapiferum Dominus de Penzenau. Curia episcopi est Passavii, cujus urbis arce munita est Dominus, & præterea ad hujus territorium pertinent:

1. Viechtenstein. 2. Riedenburg.
3. Obernberg, cum pluribus satrapiis in Bavaria. In Austria habet civitatem Mautern, Trubensee, Everding, Amstatten, Ebersberg, Haag, Starenberg, Haffnerszell &c.

Cæte-

Cæterum hic episcopatus pertinet ad circulum Bavaricum. Hunc suffraganeatum subsequitur

**Episcopatus Ratisbonensis.
Das Bisthum Regensburg.**

³ Hunc episcopatum quidam dicunt esse exemptum ab omni jurisdictione Metropolitana, quo etiam in disquisitionem non vocato, primo dicendum est, quod año 470. S. Paulinus huic episcopatu initium dederit; sub annum vero 740. S. Bonifacius hunc episcopatum quasi de novo fundavit & restauravit. In episcopum hujus sedis septuagesimum tertium electus fuit anno 1685.

Serenissimus Baviaræ Dux,
JOSEPHUS CLEMENS.

Inter hæreditarios hujus episcopatus officarios est Dapifer Comes de Nothafft, Marechallus est Comes de Töring, Pincerna est L. B. de Pfettau, Camerarius est, Eques de Stingelheim. Ecclesiæ cathedralis sunt 12. Canonici capitulares & 12. Domicellares. Huic suffraganeatui succedit

**Episcopatus Frisingensis.
Das Bisthum Freysingen.**

⁴ Qui exordium sumpsit per S. Corbinianum primum Frisingensem Episcopum & Grimoaldum Baviaræ Ducem. Modernus in serie episcoporum quinquagesimus septimus est electus anno 1695.

Reverendissimus ac Celsissimus
S. R. I. Princeps ac Dominus,
D. JOAN. CHRISTOPHORUS.

Ex libris Baronibus Ecker de Küpfing, Princeps plus exornans dignitatem virtute, quam ipse insigniatur à dignitate, qui animam nactus est tanto Principe dignissimam! litterarum scientia excultam, & principali clementia suavissimam.

Inter hæreditarios hujus episcopatus officiales Dapiferum agit Dominus de Seyboltsdorff, Marechalum Nobilis de Penzenau, Camerarium L. B. de Weix, Pincernam Dominus de Preising in Kopsberg.

Ecclesiæ cathedralis sunt 24. canonici, tum Nobiles tum Doctores. ad territorium Frisingense pertinet ipsa Metropolis, in qua est aula & curia episcopi. 2. Comitatus Ismaning. 3. Comitatus Werdenfels. 4. ditio Bruckrainensis. 5. in Austria huc pertinet Hollenburg, Elzendorff, & Ulmerfeld. 6. in Stiria. Rotenfels, Oberweilen, Bayrischweidhosen. 7. in Tirol Hitig & Insing. 8. ditio Lackensis huic succedit

**Episcopatus Brixienfis.
Das Bisthum Brixen.**

Episcopatus hic in comitatu Tyrolensi situs, exordium hausit circa annum 350. per sanctum Caspianum, qui primam sedem episcopalem Sabionæ fixerat, ibique sedes permanserat per annos 688. quo tempore appellatus fuit episcopus

X x tus

tus Sabionensis, usque dum Hartwicus episcopus anno 1038. sedem transtulerit Brixiam, unde postmodum hic episcopatus dictus est Brixienfis. Modernus & in serie episcoporum octuagesimus octavus est

Reverendissimus ac Celsissimus

S. R. I. Princeps ac Dominus,
D. CASPAR IGNATIUS.
ex illustrissima Tyrolensi familia comitum de Kunigl. habet hic episcopatus votum & sessionem in imperio tanquam status imperii immediatus, quamvis etiam certis partibus obringatur Archi-ducali domui Austriacae.

Inter hereditarios hujus episcopatus officiales est Dapifer Comes de Wolckenstein, Marechallus L. B. de Welsperg, Camerarius L. B. de Voels, Pincerna Comes de Thun. Ecclesiae cathedralis sunt 19. canonici, inter quos etiam Doctores & Licentiati. Caeterum hic episcopatus pertinet ad circulum austriacum. Hunc excipit suffraganeus

Episcopatus Gurcensis.

Das Bisthum Gurck.

Situs in Carinthia, initium traxit a pia fundatrice Hemma conjuge Landravii de Frisach, nata comitissa de Peilstein, & opitulante Gebhardo, Archi episcopo Salisburgensi primus Gurcensis episcopus constitutus fuit Guntherus; modernus & in ordine episcoporum Gurcens-

is quadragesimus primus, qui Ottoni ex Abbate Banthenfi Ord. S. Bened. in Franconia, facto episcopo, & mortuo anno 1705. successerit, mihi non constat.

Hic episcopatus licet à Domo Austriacae eximatur jam ab anno 1548. gaudet tamen voto & sessione in Comitibus Imperii. Vitriarius illustratus, lib. 1. tit. 15. litt. ff. hunc sequitur

Episcopatus Chiemensis.

Das Bisthum Chiemsee.

Situs in superiori Bavaria, curia episcopalis est in arce Chiemsee, sic dicta à lacu, qua circumdatur, initium sumpsit ab Eberhardo II. Archi episcopo Salisburgensi 1215; primus. que ibidem episcopus fuit Rudigerus ab anno 1215. usque ad an. 1233.

Inter suffraganeatus Metropolitanani Salisburgensis etiam venit:

Episcopatus Seccoviensis.

Das Bisthum Seccau.

Qui nomen traxit à monasterio hujus nominis in Styria sito, à quo non procul distat oppidum Leibniz, in quo est curia episcopalis. Fundatorem suum vocat hic episcopatus Eberhardum II. Archi-praeulem Salisburgensem, qui primum ibidem episcopum sub Honorio III. Pontifice praefecit Carolum, anno 1219. Episcopi numerantur ab exordio in hunc usque diem quadraginta,

Eodem

Eodem ordine & jure suffraganeorum venit

Episcopatus Lavantinus.
Das Bisthum Lavant.

9 Situs in inferiori Carinthia ad fluvium Lavant, à quo civitas & curia episcopi nomen trahit, terra vicina nuncupatur das Lavantthal / vallis Lavantinus; Episcopatus autem fundatorem recognoscit Archiepiscopum Salisburgensem Eberhardum II. qui consensu Honorii III. Pontificis eundem extruxit; nec tamen voto aut sessione gaudet in Imperio.

Sub eodem ordine & jure suffraganeorum venit

Episcopatus Tridentinus.

10 Qui suum numerat exordium ab anno Christi 45. quo primus ibidem episcopus fuit ordinatus Jovinus ab Hermagora, Patriarcha Aquileiensi, discipulo Evangelistæ Marci. Nomen autem traxit ab urbe & sede episcopali Tridento, quæ licet sit in confinibus Italiæ, nihilominus ad Tyrolensem Comitatum adhuc pertinet. Tractu temporis hic episcopatus variis ditionibus fuit auctus à Theodosio magno, Carolo magno, Conrado II.

Privilegia hujus episcopatus quod attinet, habet is in Imperio votum & sessionem, sicut anno 1511, inter domum Austriacam &

hunc episcopatum certæ quædam pactiones fuerunt initæ, quarum præcipua puncta sunt: 1. quod episcopus Tridentinus ut immediatus Imperii Princeps, votum & sessionem in Comitibus habere debeat.

2. Quod Archi-Duces Austriæ, dum simul fuerint Comites Tirolis, debeant esse advocati hæreditarii hujus episcopatus. 3. Quod episcopus per suum legatum debeat comparere in comitiis sive conventibus Tirolensibus, & suam quotam conferre ad communem patriæ necessitatem ac subsidium. 4. Quod domus Austriaca vicissim onera Imperio præstanda debeat in se recipere. Inter hujus episcopatus hæreditarios officiales, Marefchallus est L. B. de Firmian, Princerna est Comes de Thun. Modernus & in ordine episcoporum centesimus sextus, electus anno 1696, est

Reverendissimus ac Celsissimus
S. R. I. Princeps ac Dominus,
D. JOANNES MICHAEL.
Natus est ex Tyrolensi familia Comitum de Spaur & Vallör.
Ulterius venit in ordine suffraganeorum:

Episcopatus Viennensis.
Das Bisthum Wien.

In civitate & Metropoli Archiducum Austriacorum est erectus episcopatus, qui episcopus tamen nullam exercet jurisdictionem nisi mere ecclesiasticam, & ut credibile

bile videtur, episcopus aulicus five domesticus Augustissimi Imperatoris; Interim donatus est à sua Majestate Imperatoria titulo Principis Imperii, quin tamen votum aut sessionem habeat. Moderni cognomen est RUMMEL, olim in aula gloriosae recordationis Josephi I. Imperatoris gratus.

Ultimo venit inter suffraganeos 12 Salisburgenses

Episcopatus Neostadiensis.
Das Bisthum von der Wienerischen Neustadt.

Modernus est natus ex illustrissima familia Comitum de Buchain-Schönborn.

§. VI.

ARCHI-EPISCOPATUS BREMENSIS.

Das Erz-Bisthum Bremen.

SUMMARIA.

1. *Archi-Episcopatus Bremensis ortus & progressus recensetur.* 2. *Recensetur Episcopatus Lubecensis.* 3. *Episcopatus Schleswicensis qualiter ortus & extinctus fuerit?* 4. *Ratze-*

burgense exordium & suppressio describitur. 5. *Schwerinensis ortus & interitus.* 6. *Idem refertur de Lebusensi.* & 7. *de Caminensi Episcopatu.*

1. Archi-episcopatus hic erectus fuit ab initio in episcopatum, fundatore Carolo Magno, circa annum 785. primusque ibidem episcopus fuit Willehardus; tandem anno 848. sub Ludovico Germanico episcopatus Hamburgensis & Bremensis fuerunt uniti in unum Archi-episcopatum, & se scribebat Archi-episcopum Hamburgensem, usque dum anno 858. Ansgarius se solum Archi-episcopum Bremensem scribere inceperit. Ultimus Archi-episcopus in ordine 42. Catholicus erat Christophorus e Ducibus

Brunsvicensibus, eratque simul Episcopus Verdensis, qui obiit anno 1558. Sepultus in ecclesia cathedrali Verdensi, cui successit prædefuncti Germanus frater Georgius, qui primus fuit amplexus confessionem Lutheranam. Tandem anno 1648. per pacem Westphalicam hic Archi-episcopatus fuit secularizatus una cum vicino episcopatu Verdensi, & sub titulo ducatus fuit coronæ Suevicæ cessus, ita ut duo capitula Bremense & Hamburgense nullum amplius habeant jus eligendi aut postulandi. Hujus Archi-